

Besprekingsartikel

Casestudy's vanuit verschillende gezichtshoeken

P.G. Swanborn

- George, A.L. & Bennett, A. (2005). *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Gerring, J. (2007). *Case Study Research. Principles and Practices*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dul, J. & Hak, T. (2008). *Case Study Methodology in Business Research*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Inleiding

Als je aan het googelen bent met de zoekterm 'case studies', leren de eerste pagina's van de tienduizenden items dat zowat alle wetenschappen – vooral ook de technische – 'eraan doen'. Beperking tot de Social Sciences, of Behavioural Sciences, maakt echter duidelijk dat heel verschillende betekenissen worden gegeven aan de term, ook al als we binnen deze disciplines blijven.

De meeste lezers van *Mens & Maatschappij* zullen casestudy's associëren met de wat zachtere kant van ons vak; met kwalitatief, eventueel met 'narratief'. Toch zit de door sociologen gebruikte literatuur vol met tegenstrijdigheden. De meest gebruikte tekst is ongetwijfeld die van Yin (1994), die sterk op het onderzoek van organisaties en wat we in Nederland bedrijfskunde noemen is gericht. Yin is overigens zeker niet 'zacht' te noemen. Dat geldt wel voor een tweede literatuurbron, – Glaser en Strauss, – en de door hen opgebouwde traditie. Als een derde bron heb ik indertijd Miles en Huberman aangeduid (Swanborn, 1996, 2008). Qua wetenschapsfilosofische herkomst leunen zij op de symbolisch-interactionistische traditie, qua onderzoeksveld zitten ze in dezelfde organisatiekundige sfeer als Yin. Hun boek is lange tijd het 'kookboek' geweest voor velen die in de Nederlandse sociologische onderzoekspraktijk nu eens niet een survey wilden, maar zich op de studie van 'enkele gevallen' richtten.

Als je binnen de maatschappij- en gedragswetenschappen casestudy's probeert te omlijnen, zijn er vier verschillende invullingen te vinden:

1. de klassieke psychologische N=1 benadering, gericht op één persoon en slechts enkele variabelen, maar met een lange reeks waarnemingen in de tijd (soms meer dan 50);
2. de sociologische/ antropologische traditie die gekenmerkt wordt door een intensieve benadering (thick description, veel variabelen, bijna altijd beschrijvend, explorerend of theorieontwikkeland gebruikt);
3. de traditie van de politieke wetenschappen: gericht op de verheldering van een causale rela-

tie binnen één case of enkele cases, als aanvulling op het onderzoek van een groter aantal eenheden (meestal landen) waarbij toetsing van causale relaties via een klein aantal a priori gedefinieerde harde variabelen plaatsvindt;

4. de maatschappelijk-werktraditie waarin elke cliënt een 'case' is; een traditie die een groot aantal inhoudelijke velden, zoals de organisatiewetenschappen, heeft beïnvloed.

Elk van deze opvattingen vindt zijn neerslag in een onderzoekspraktijk die qua methoden tamelijk geïsoleerd is van de andere. Er zijn betrekkelijk weinig grensoverschrijdende methodologische publicaties, zeker in vergelijking met bijvoorbeeld het terrein van de kwantitatieve data-analyse, dat buitengewoon 'interdisciplinair' is. Alleen al om kennis te nemen van de verschillende invullingen die men aan het begrip casestudy geeft, is het zinvol om enkele recente publicaties 'van andermans erf' onder de loop te nemen.

De afgelopen jaren is het onderwerp weer in de belangstelling gekomen. Vanuit de klassieke sociologische hoek levert dat nog niet veel nieuws, maar op het terrein van de politicologie zijn vooral Amerikanen erg actief. Kortelings verschenen George en Bennett (2005) en Gerring (2007). Dan is er vanuit de Erasmus Universiteit een bundel van artikelen op bedrijfskundig terrein gepubliceerd (Hak & Dul, 2008). Om het contrast met de traditionele associaties bij het woord 'case study' aan te geven merk ik meteen op dat in alle drie boeken de auteurs zich vooral richten op de mogelijkheden van causale analyse.

George & Bennett

George en Bennetts *Case Studies and Theory Development* (2005) stamt uit de politicologische traditie zoals gevestigd door onder meer Lijphart, Eckstein en Ragin. Het leunt sterk op het in de jaren negentig zo populaire boek van King, Keohane en Verba (1994), *Designing Social Inquiry; Scientific Inference in Qualitative Research*. Deze laatste publicatie viel de eer te beurt om door een vijftal specialisten besproken te worden in de *American Political Science Review* (1995: 454-481). De titel was overigens wat misleidend. 'Qualitative' heeft alleen betrekking op het feit dat met een beperkt aantal eenheden wordt gewerkt, allerm minst met wat wij gewoonlijk onder kwalitatieve methoden verstaan.¹ George en Bennett verdiepen de argumentaties, en gaan vooral in op verschillende methoden van analyse en interpretatie van resultaten. Een casestudy (van één land, of van een handvol landen) wordt door hen geplaatst *naast* de analyse van documentaire data over een groot aantal landen (nation-states). De politicologie bevindt zich hier zoals vanouds in het spanningsveld van een op de historische wetenschappen gebaseerde benadering en een meer op de sociale wetenschappen georiënteerde aanpak. Het boek bevat, naast de voor ons waarschijnlijk minder interessante debatten met Amerikaanse vakgenoten, veel praktische wenken – zoals over het kritisch omgaan met beschikbare documentatie en informanten – en zeer veel literatuurtips. Terzijde: Yin (1994) zou hier niet eens van casestudy's spreken omdat hij dit onderzoeksdesign beperkt tot 'contemporary phenomena' en dus documentaire studies uitsluit.

George en Bennett gebruiken de term 'structured, focused comparison' voor onderzoek dat gebaseerd is op vergelijking van cases bij het onderzoek van één bepaald verschijnsel; elke case wordt op eenzelfde set variabelen gescoord. Deze aanpak onderscheidt zich van de weinig gestructureerde wijze waarop in vroeger tijden verschijnselen of cases 'in de breedte' werden onderzocht zonder naar case-overstijgende conclusies en theoriebouw te streven.

Een illustratie is de wijze waarop zij omgaan met de door hen centraal geplaatste hypothese dat democratische landen weinig of geen onderlinge gewapende conflicten kennen. Tussenliggende variabelen kunnen hierbij betrekking hebben op democratische waarden, instituties, de transparantie van beslissingen onder een democratisch regime en dergelijke meer. Door gedetailleerde bestudering van één case, of enkele cases, kan men dan tot een betere fundering komen van een dergelijke hypothese. Zo zijn er casestudy's gedaan waarbij twee crises betrokken zijn die in alle opzichten op elkaar lijken behalve de ene onafhankelijke variabele (democratisch/niet democratisch) en het resultaat (oorlog/niet oorlog), en andersom twee cases die in niets op elkaar lijken (behalve dat er steeds conflicterende democratieën bij betrokken zijn) en die niettemin qua resultaat gelijk zijn.

Bij George en Bennett krijgt de lezer aanvankelijk de indruk dat de auteurs zich richten op alternatieven voor 'controlled comparison' zoals bij het experiment (Mills methoden; before-after designs; counterfactual designs; Booleaanse schema's). Bij de analyse van casedata wordt ernaar gestreefd om die combinatie van waarden op (interacterende) variabelen te vinden die een noodzakelijke of voldoende conditie vormt voor een verschijnsel (lees: de waarde op de afhankelijke variabele) om op te treden. Het resultaat zou dan vervolgens in principe via een 'cruciaal experiment' getoetst moeten worden, ware het niet dat de werkelijkheid probabilistisch is. Als alternatief fungeren daarom de zogenaamde 'most likely' of 'least likely' cases. Wanneer een theorie niet opgaat bij een case die juist bij uitstek onder die theorie zou moeten vallen, is de onjuistheid van die theorie aangetoond. Wanneer bij een case die slechts ternauwernood onder een theorie zou vallen die theorie toch blijkt op te gaan, betekent dat sterke evidentie ten gunste van die theorie (streng of minder streng toetsen in Popperiaanse zin). Deze auteurs blijven daarbij wat realistischer dan Ragin, die met zijn op Booleaanse logica gebaseerde 'waarheidstafels' en later met zijn 'fuzzy sets' wel erg ver van de empirie afgedwaald is.

Pas in de tweede helft van het boek wordt duidelijk dat de auteurs weinig zien in dergelijke afspiegelingen van het klassieke experiment. De specifieke waarde van de casestudy wordt nu veeleer gezocht in de 'within-case analysis'. In het kort komt dat neer op het willen bereiken van meer inzicht in beslissingen en strategische beweegredenen bij internationale interacties: het openen van de black box door onderzoek van één land. Uitgaande van een theorie kan daarbij een lichte vorm van toetsing van (zo veel mogelijk) voorspellingen plaatsvinden (de zogenaamde congruence procedure waarin ook aanpassingen van de theorie toegestaan zijn), dan wel is men op zoek naar theorieën via de zogenaamde process-tracing. Process-tracing is het met behulp van uiteenlopende databronnen traceren van de details van een causaal verband binnen één case (in plaats van te blijven steken in een correlatie tussen begin- en eindvariabelen). Dat kan plaatsvinden in de vorm van het zoeken naar interveniërende schakels; het interpreteren van de gang van zaken in een afwijkende case; het toetsen van een hypothese; of het zoeken naar

alternatieve 'paden'. Met het begrip 'theorie' zoals zij dat gebruiken wordt in feite bedoeld een causaal model van oorzaken van het vermijden of oplossen van conflicten tussen landen. Een typologische (of 'middle range') theorie kan bijvoorbeeld bestaan uit een aantal alternatieve wegen om van begin naar einde te komen, en het specificeren van de condities (specifieke 'typen' of combinaties van waarden op een aantal onafhankelijke variabelen) waaronder de gevonden correlatie geldt.

Veel aandacht krijgt daarbij het – niet zo wereldschokkende – gegeven dat een verschijnsel multicausaal bepaald is (zij noemen dat 'equifinality'), en dat een casestudy – en enkele casestudy's naast elkaar – zich bij uitstek leent of lenen voor het detecteren van deze verschillende causale paden. Voor sociologen die gewend zijn aan causale analyse van surveydata lijkt die aandacht weinig origineel, maar we moeten bedenken dat de politicologen George en Bennett zich vooral afzetten tegen de traditionele (landen-)vergelijkende aanpak waarin via enkele dichotome harde variabelen getracht werd om een uitkomst te voorspellen: een traditie die uiteindelijk weinig blijkt op te leveren. Maar het valt toch wel op dat een verwijzing naar de elegante en nog altijd bruikbare INUS-formulering van Mackie: 'a cause is an Insufficient but Necessary component of an Unnecessary but Sufficient complex...' in dit kader – en dat geldt ook voor de andere besproken publicaties – geheel ontbreekt.

De auteurs houden een sterk pleidooi voor middle-range theorieën, dat wil zeggen 'mixtures' van systematische en locale variabelen die het eindresultaat bepalen. Hun causaliteitsbenadering, gericht op de ontdekking van het *mechanisme* eerder dan het eindresultaat, past daarbij in de traditie van het scientific realism van Harré, en Pawson en Tilley. En dat is uiteraard niet toevallig bij auteurs die sterk gericht zijn op casestudy's, en zich daarbij afzetten tegen een surveytraditie die te vaak halt houdt bij het vaststellen van correlaties die voor het overige onbegrepen blijven, of verschillende interpretaties toelaten.

Het boek ontleent niet zozeer zijn waarde aan de verhandelingen over casevergelijkende studies en de mogelijkheden om causale relaties te toetsen. De waarde schuilt veel meer in het codificeren van explorerende analyse – de *zoektocht* naar *mogelijk* relevante variabelen – bij één case. Het gebruik van een gezonde, op de basismethodologie van de sociale wetenschappen gebaseerde aanpak (theoriegericht en probleemstelling-geleid) kan vooral diegenen die nog steeds geloven in een eigen, 'softe', methodologie voor de casestudy aan het denken zetten. Tegelijkertijd is het een definitieve en zeer uitgebreide weerlegging – vijftig jaar na dato – van de (door hemzelf al lang geleden genuanceerde) denigrerende uitlating van Campbell (1957) over de tekortschietende 'one shot case study'.

Gerring

John Gerrings *Case Study Research* is vooral een aanvulling op en 'updating' van het eerder besproken boek. Wel start Gerring met een hoofdstuk dat gericht is op definiëring en afbakening, dat overigens niet al te gelukkig uitvalt. Hij werkt met een 'minimale' definitie: een casestudy is het intensieve onderzoek van één geval of van een handvol gevallen met de bedoe-

ling om te generaliseren naar een groter domein. Alle andere gewoonlijk met casestudy's geassocieerde eigenschappen komen daarna aan de orde, maar worden als niet-kenmerkend beschouwd.² Onbevredigend is zijn behandeling van afbakeningsproblemen, onder meer omdat onvoldoende het verschil duidelijk wordt gemaakt tussen het te onderzoeken verschijnsel en het *bedoelde* domein enerzijds, en de betrokken sociale entiteiten en waarnemingseenheden anderzijds. Hierdoor ontstaan overbodige discussies over bijvoorbeeld het verschil tussen 'Middletown' (een casestudy die met een grote N en kwantitatieve analyse werkt omdat naar het niveau van individuele personen wordt gegaan, maar waarin de lokale samenleving centraal staat) en 'The People's Choice' dat ook met lokaal verzamelde data werkt maar niet als casestudy wordt beschouwd (omdat het op het kiesgedrag van de individuele kiezer is gericht).³

Veel aandacht wordt besteed aan de sterke en zwakke punten van casestudy's; aan selectie van cases; aan de interne (dat wil zeggen causale) validiteit en – weer – aan process-tracing. De accenten worden wat anders gelegd dan bij George en Bennett. Vergelijking van beide teksten inspireert tot een zinvolle reflectie over de (on)mogelijkheden van causale analyse bij een casestudy.

Het is een boek dat nog sterker dan George en Bennett past in de traditie van het moderne empirisch-analytische onderzoek, compleet met verwijzingen naar Poppers 'degrees of falsifiability' en formules voor het berekenen van de mate van deviantie van cases in het kader van de selectie daarvan. Dat laatste zie ik trouwens als wat overdreven gekwantificeerd en moet, denk ik, vooral in het raam van des schrijvers bezorgdheid over eigen status worden beschouwd. Maar Gerring is in ieder geval concreter, met veel recente voorbeelden uit de onderzoekspraktijk, dan de vaak wat abstract blijvende tekst van George en Bennett. Het *pièce de résistance* van deze publicatie vormt een lang hoofdstuk over elf typen van casestudy's. Deze typen lopen gedeeltelijk parallel met indelingen van andere auteurs, maar bevatten zeker ook originele elementen.

In een laatste hoofdstuk richt Gerring zich op probleemstellingen die betrekking hebben op één case, waar dus een generalisatiepretentie afwezig is. Voor Gerring gaat het hier – gezien zijn definitie – dus niet om casestudy's. Voorbeelden zijn talrijk, zoals 'waarom is het niveau van de sociale voorzieningen in de Verenigde Staten zo laag'. De oplossing wordt gezocht in grootschalige vergelijking met andere cases, in specifieke vergelijking met enkele soortgelijke cases (die op de afhankelijke variabele anders scoren) en vooral in within-case analyse. Het onderscheid met 'generaliserende' casestudy's is uiteraard dat nu niet alleen naar algemene, caseoverstijgende factoren wordt gezocht, maar ook naar lokale variabelen om tot een zo volledig mogelijke verklaring te komen. Gerrings aandacht voor het onderscheid tussen algemene en lokale factoren is in de context van de casestudy methodologieliteratuur vrij zeldzaam.

Dul & Hak (red.)

Een derde recente publicatie die we de revue laten passeren is van Nederlandse origine: *Case Study Methodology in Business Research* (Jan Dul & Tony Hak, red.) Deze bundel telt een dertien bijdragen van vooral medewerkers van de Erasmus Universiteit Rotterdam uit de bedrijfskun-

de. De intentie is om studenten en overige methodologisch relatief weinig geschoolden duidelijk te maken hoe casestudy's kunnen worden uitgevoerd, en wat casestudy's aan de oplossing van praktijkproblemen en aan wetenschappelijke theorievorming kunnen bijdragen. De meeste hoofdstukken bevatten een theoretische inleiding over een specifiek aspect van het casestudy onderzoek en een uitgewerkt voorbeeld waarbij dat specifieke aspect extra aandacht krijgt. De didactische opzet krijgt vorm via flowcharts, glossaries, 'how to read this' wenken en dergelijke.

Een evidente nevendoelstelling is om de acceptatie van casestudy's te versterken door te beargumenteren dat casestudy's ook bij theorietoetsing dienst kunnen doen, en dus zeker niet alleen in exploratieve zin een rol spelen. Naast aandacht voor theorietoetsing zijn echter ook hoofdstukken en voorbeelden opgenomen over explorerend en beschrijvend gebruik van casestudy's.

Met de beide hierboven besproken publicaties heeft deze bundel gemeen een exclusieve gerichtheid op causale bewijskracht. De auteurs nemen een lange aanloop om tenslotte tot de conclusie te komen dat casestudy's vooral bij deterministische verbanden gebruikt kunnen worden om hypothesen te toetsen, dat wil zeggen om bij weerlegging door empirische data de hypothese te verwerpen (bij niet-weerlegging kan er zoals bekend nog bijna niets geconcludeerd worden). Als voorbeeld: 'de distributiekosten nemen toe naarmate er meer restricties op de toelating van vrachtauto's tot binnensteden zijn.' Dat is een mager resultaat, waarvoor geen uitgebreid boek nodig is. Bij deterministische verbanden moeten we vooral denken aan noodzakelijke condities voor een verschijnsel, of met andere woorden de drempelwaarden voor een aantal condities, en bij ordinale variabelen aan een strikt monotone relatie. De auteurs verdedigen deterministische verbanden als zijnde veel belangrijker voor het beleid dan probabilistische verbanden. Het lijkt me dat hier van een misverstand sprake is. Ik merk daarbij op dat in verschillende gevallen van gesimuleerde data gebruik wordt gemaakt, waarbij ten onrechte gesuggereerd wordt dat hypothesen worden getoetst (hoofdstuk 6 is daar een voorbeeld van).

De auteurs verdienen echter lof voor hun pogingen om de op deze nieuwe vakgebieden gevolgde onderzoekspraktijken aan een breder wetenschappelijk forum voor te leggen. Eveneens voor hun voortdurende benadrukking van het nut van replicatie. Bovendien bevat de bundel nuttige beschrijvende informatie over het gebruik van casestudy's in 'business research'; waarbij als hoofdterreinen 'Strategy'; 'Finance'; 'Marketing'; 'HRM' en 'Operations' worden onderscheiden.

Toch blijft het opvallen dat men zich zo inspannt om de theorietoetsende potentie van casestudy's zo te benadrukken. In de eerste plaats gaat het meestal om praktijkgericht onderzoek, waar het accent niet ligt op toetsing van een of andere algemene theorie, maar om het gebruik daarvan. Natuurlijk kan men het begrip toetsing zo opvatten dat, voordat een theorie gebruikt wordt, men moet checken of die theorie wel van toepassing is (opgaat in die situatie) maar dat is alleen met het oog op toepassing van de 'technologie' van die theorie, het opstellen van praktische beleidsadviezen; het is niet het hoofddoel. Ten tweede, als duidelijk wordt dat het met probabilistische theorieën en casestudy's niets wordt, concentreren Dul en Hak zich op noodzakelijke en voldoende voorwaarden en op, voorzover interessant, empirisch weinig realistische deterministische verbanden. Natuurlijk kan men in situaties van multicausale bepaald-

heid voor bepaalde variabelen ondergrenzen en bovengrenzen zoeken zodat over een gecensureerde en dus beperkte dataset uitspraken gedaan worden, maar op die manier lijkt een onderzoek toch eerder exploratie dan toetsing. En ten slotte: waar kan toetsing van een deterministische relatie via een casestudy toe leiden? Maximaal – via herhaalde casestudy's – tot het voorlopig voor waar hanteren van een bepaalde ondergrens voor de waarde van een onafhankelijke variabele (of van een meer ingewikkelde configuratie met interacties van meerdere variabelen en dergelijke) die noodzakelijk is om een bepaald resultaat te bereiken. Verwerping als resultaat leidt tot stoppen of aanpassen (dat wil zeggen exploratie), bevestiging leidt tot de behoefte aan replicatie. De efficiency van de selectie van cases en daarmee de zeggingskracht van de conclusies kan bevorderd worden door te werken met cases die het zeer onwaarschijnlijk maken dat de hypothese opgaat, maar het gebrek aan representativiteit voor een specifiek omschreven domein blijft de caseonderzoeker nu eenmaal altijd parten spelen.

Bovendien, de crux van de materie is toch vaak de interactie van condities, de niet-lineariteit van verbanden en zo nog wat zaken die multivariate-analyse noodzakelijk maken, en dat kan nu eenmaal niet met casestudy's (tenzij binnen een case sub-eenheden worden onderscheiden, bijvoorbeeld via een binnen-case survey, die een grote N opleveren).

Conclusie

Wat is nu het belang van deze teksten voor sociologische onderzoekers? Dat ligt niet zozeer in het aanreiken van gloednieuwe technieken, als wel – in de eerste plaats – in het aan het denken gezet worden over methodologische dilemma's rondom exploreren/toetsen, interne en externe validiteit, breed versus diep onderzoek, de keuze van een design in relatie tot de homogeniteit/heterogeniteit van cases, mechanismen versus effecten, algemene versus locale factoren.

Interessant is dat George en Bennett starten met een uitvoerige poging om casestudy's 'op het niveau te brengen' van 'controlled comparison', maar dat in de tweede helft van hun boek het falen van deze benadering wordt erkend, en overgegaan wordt op de 'interne analyse' van een case en op de belangrijke mogelijke rol daarvan bij theorieontwikkeling.

Bij Gerring komt deze dualiteit opnieuw aan de orde, waar hij de mogelijkheden naloopt om allerlei comparatieve pre-experimentele designs in het caseonderzoek toe te passen. Ook hij komt echter tot de 'hoofdrol' van casestudy's in de sfeer van explorerende procesanalyse.

Bij Hak en Dul, ten slotte, overweegt weer heel sterk het toetsende perspectief. Terecht wordt geconstateerd dat een casestudy zich niet leent voor toetsing van probabilistische verbanden. Met naar mijn mening te weinig besef voor de enorme stap terug die men daarmee doet, retireert men naar deterministische verbanden, naar noodzakelijke en voldoende voorwaarden. Nu ligt het, bij de overwegende 'stand-alone' voorbeelden van Hak en Dul (het gaat hier ten slotte om beleidsonderzoek, dat vaak bij uitstek alleen op de onderzochte cases als domein is gericht) misschien meer voor de hand om met deterministische relaties te werken dan wanneer men een groter domein op het oog heeft. Voor de verklaring van een lokaal verschijnsel kan het best nuttig zijn om noodzakelijke voorwaarden, of sets van noodzakelijke voorwaarden, te for-

muleren. Op de aard daarvan wordt heel uitvoerig ingegaan – het is tenslotte een boek voor studenten – maar niet op de opdoemende praktische problemen bij empirisch onderzoek: de vaststelling van drempelwaarden, interacties en dergelijke. Door Hak en Dul worden de boven besproken publicaties genoemd, maar het lijkt er op dat hier nu niet een schoolvoorbeeld van cumulatie van wetenschappelijke inzichten aan de orde is.

In de tweede plaats levert de bestudering van teksten als deze veel informatie over onderzoek op de betreffende inhoudelijke velden. George en Bennett sluiten af met een verhelderende appendix waarin een dertigtal Amerikaanse empirische studies op het terrein van de politieke wetenschappen methodologisch wordt doorgelicht, althans geplaatst in het door hen aangereikte begrippenkader. Gerring besluit zijn boek met een enorme literatuurlijst van zo'n 700 titels, en verschaft daarmee vooral een rijke bron van voorbeelden van empirisch politicologisch onderzoek. Hak en Dul blijven wat dichter bij huis, maar geven voorbeelden van organisatie-wetenschappelijke problemen die ons met de neus drukken op de specifieke eigenaardigheden van wat gewoonlijk toegepast onderzoek heet.

Noten

1. Een aantal jaren geleden (eind vorige eeuw!) vroeg Jacques Hagenaars mij om aan de Tilburgse Universiteit een cursus 'kwalitatieve methoden' te verzorgen, waaraan de suggestie werd toegevoegd om het boek van King e.a. te gebruiken. Het viel niet mee om dat te combineren met literatuur over de Grounded Theory of het ethnomethodologisch onderzoek...
2. Zelf werk ik met een definitie die gebaseerd is op een combinatie van *meestal* bij een casestudy voorkomende kenmerken. Gerring's kernpunt van de generalisatienoodzaak valt daarbuiten: er bestaan zeer veel casestudy's die geen generalisatiepretentie kennen. De achtergrond van dit verschil is dat Gerring zich terecht afzet tegen de ouderwetse, inventariserende, theorieloze casestudy, maar geen aandacht besteedt aan het gegeven dat het moderne op de enkele case gerichte onderzoek wel degelijk van theorie gebruikmaakt, zonder daarbij op de ontwikkeling of toetsing van theorie gericht te zijn.
3. Het probleem is dat een surveyonderzoek naar bijvoorbeeld 'waarden' in Frankrijk en in enkele andere landen een casestudy genoemd kan worden (het domein wordt bij voorbeeld gevormd door alle Europese landen), maar dat dit een populair gebruik van de term is dat niets heeft te maken met wat m.i. de kern is waar het om gaat: het intensieve, diepgaande onderzoek van één of enkele gevallen versus het extensieve, grootschalige onderzoek.

Overige genoemde literatuur

- Campbell, D.T. & Stanley, J.C. (1966). *Experimental and quasi-experimental designs for research on teaching*. Chicago: Rand McNally.
- Goertz, G. & Starr, H. (Eds. 2003). *Necessary conditions: theory, methodology and applications*. Oxford: Rowman & Littlefield.
- King, G., Keohane, R.O. & Verba, S. (1994). *Designing Social Inquiry*. Princeton: Princeton University Press.
- Lazarsfeld, P.F., Berelson, B. & Gaudet, H. (1948). *The People's Choice*. New York: Columbia Un. Press.

- Lynd, R.S. & Lynd, H.M. (1929/1956). *Middletown: a Study in American Culture*. New York: Harcourt Brace.
- Mackie, J.L. *The Cement of the Universe* (1974). Oxford: Oxford Un. Press.
- Pawson, R. & Tilley, N. (1997). *Realistic Evaluation*. London: Sage.
- Ragin, C. (2000) *Fuzzy-set social science*. Chicago: Un. Of Chicago Press.
- Swanborn, P.G. (1996, 4^e druk 2008). *Case Study's*. Amsterdam: Boom.
- Yin, R.K. (1994). *Case Study Research. Design and Methods* (Sec. Ed.). London: Sage.